

Meddelande om inre marknaden 30 år 2022/23:FPM74

Utrikesdepartementet

2023-04-19

Dokumentbeteckning

COM (2023) 162 final
COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN
PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND
SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS The
Single Market at 30

Sammanfattning

Den 16 mars 2023 presenterade kommissionen meddelandet ”Inre marknaden 30 år” med anledning av den inre marknads 30-årsjubileum. Meddelandet är delvis tillbakablickande och innehåller en beskrivning av den inre marknaden, dess ekonomiska värde och dess viktigaste framgångar sedan 1993. Därutöver innehåller meddelandet en mer framåtblickande analys från kommissionen om några potentiella åtgärder för att ytterligare stärka den inre marknaden.

Regeringen välkomnar meddelandet och den överblick som ges över arbetet med att främja den fria rörligheten under 30 år. Därtill anser regeringen att det behövs en långsiktig plan och vision för hur den inre marknaden kan fortsätta att vara en stark och hållbar motor för arbetstillfällen, entreprenörskap och hållbar tillväxt under de kommande trettio åren.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

År 2023 firar den inre marknaden 30 år. Den inre marknaden inrättades den 1 januari 1993 i och med det slutliga genomförandet av målsättningen i den Europeiska enhetsakten. Till en början bestod den inre marknaden av 12 medlemsstater: Belgien, Danmark, Tyskland, Irland, Grekland, Spanien, Frankrike, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Portugal och Storbritannien. I

dag omfattar den inre marknaden 27 medlemsstater samt Island, Liechtenstein och Norge (därutöver har Schweiz delvis tillträde).

2022/23:FPM74

För att uppmärksamma 30-årsjubileet för den inre marknaden publicerade kommissionen den 16 mars 2023 meddelandet ”Inre marknaden 30 år”. Meddelandet syftar till att ge en överblick över vad den inre marknaden har uppnått de gångna 30 åren samt att presentera en framåtblickande analys om vägen framåt för att stärka den inre marknaden.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionens meddelande består av två huvuddelar. Den första delen (*”The Single Market at the Heart of the European Project for 30 Years”*) är tillbakablickande och innehåller en beskrivning av den inre marknaden, dess ekonomiska värde och dess viktigaste framgångar sedan 1993.

Kommissionen understryker i detta sammanhang att den inre marknaden är en grundläggande källa till såväl tillväxt som arbetstillfällen. I detta avseende beräknas att EU:s BNP är 9% större tack vare den inre marknaden och att upp till 56 miljoner arbetstillfällen i EU idag är beroende av handeln på den inre marknaden.

Vidare menar kommissionen att de senaste årens kriser ytterligare har visat vikten av den inre marknaden. När medlemsstaterna agerar individuellt genom att stänga sina gränser sätts hela den inre marknads funktion under press. COVID-19-pandemin har dock visat att den inre marknaden - när medlemsstaterna agerar gemensamt - kan hjälpa till att hantera kriser och övervinna brister på nödvändiga varor och tjänster.

Den inre marknaden har också en stor geopolitisk betydelse (globalt och i närområdet). Kommissionen framhåller att den inre marknaden utgör en geopolitisk hävstång som stärker EU:s ställning i världen. Den inre marknaden är den ekonomiska ryggraden i EU:s internationella diplomati.

Den andra delen av meddelandet (*”The Way Forward – Towards Further Integration of the Single Market”*) är framåtblickande och innehåller en analys från kommissionen om potentiella åtgärder för att ytterligare stärka den inre marknaden. Kommissionen fokuserar i detta avseende på två områden (1) att bättre tillämpa befintliga regler för den inre marknaden och undanröja hinder på medlemsstatsnivå och (2) att fortsatt främja den gröna och digitala dimensionen av den inre marknaden.

Kommissionen noterar i detta avsnitt att medlemsstaterna bör förbättra sitt arbete för att implementera EU:s direktiv korrekt och i rätt tid. Detta eftersom medlemsstaternas statistik på området har försämrats. Kommissionen poängterar att medlemsstaterna och kommissionen har ett gemensamt ansvar för efterlevnaden av inre marknadsreglerna.

I detta sammanhang lyfter kommissionen fram Single Market Enforcement Taskforce (SMET) som ett värdefullt samarbetsverktyg. Kommissionen

betonar även vikten av problemlösningsnätverket Solvit och det brådskande behovet av att medlemsstaterna säkerställer tillräckliga resurser för nätverket.

För att stärka den inre marknaden ytterligare avser kommissionen att inrätta en gemensam anmälningsskärmsfunktion (*Single Notification Window*) som underlättar anmälan av nationella regler till EU. I stället för att använda flera olika anmälningsskärmsfunktioner ska medlemsstaterna kunna genomföra sina anmälningar på ett och samma ställe.

Kommissionen föreslår också att varje medlemsstat ska inrätta ett kontor för den inre marknaden (*Single Market Office*) i den nationella förvaltningen. Ett sådant kontor bör ha ledarskap på hög nivå, lämpliga resurser samt ett stående uppdrag att proaktivt ta upp frågor och föreslå lösningar för att åtgärda hinder på den inre marknaden.

I meddelandet föreslår kommissionen även att inrätta tydliga riktvärden för införlivande och efterlevnad. Brister vad gäller införlivande och efterlevnad bör begränsas till 0,5% av alla EU-direktiv. För Solvit föreslås ett riktvärde att 90% av ärenden ska lösas inom 12 månader.

Ett område som kommissionen lyfter särskilt är handeln med tjänster. Tjänstesektorn motsvarar 70% av EU:s BNP och 73% av sysselsättningen. I meddelandet föreslås att fokusera på hinder i tjänstesektorer där det finns outnyttjad potential för gränsöverskridande handel, särskilt byggtjänster, detaljhandel, turism och affärstjänster. Kommissionen avser också att anpassa anmälningsskärmsfunktionerna för tjänster och tillhandahålla mer riktad vägledning till medlemsstaterna om hur de ska tillämpa proportionalitetsprincipen när de anmäler nationella åtgärder. Vad gäller erkännande av yrkeskvalifikationer avser kommissionen att tillsammans med medlemsstaterna utreda möjligheten till att bredare utnyttja det europeiska yrkeskortet och användningen av gemensamma utbildningsprov (*Common Training Tests*).

Kommissionen framhåller även arbetet med den digitala omställningen inom EU. Särskilt lyfts implementeringen av rättsakterna om digitala tjänster och digitala marknader som viktiga verktyg för att reglera den inre marknaden. Vidare understryker kommissionen att unionen är i behov av tillgång till en stabil, snabb och säker elektronisk kommunikation och digital infrastruktur. Ett steg i det arbetet är bland annat kommissionens förslag till förordning om gigabitinfrastruktur (Faktapromemoria 2022/23:FPM64) som presenterades i februari 2023. Kommissionen lyfter även fram det offentliga samråd om framtidens konnektivitetssektor som inleddes samma datum som en möjlighet att utforska hur den inre marknaden för elektroniska kommunikationer kan utvecklas.

I meddelandet nämner kommissionen också den europeiska datastrategin från 2020 och att man inom ramen för denna har presenterat ett förslag till förordning om harmoniserade regler för skälig åtkomst till och användning av data (Faktapromemoria 2021/22:FPM70) som ett led i att främja en konkurrenskraftig marknad för data, underlätta för datadriven innovation och göra data mer tillgängliga inom EU.

Kommissionen betonar vidare att den inre marknaden kommer att vara avgörande för EU:s gröna omställning och den cirkulära ekonomin. EU måste behålla sitt ledarskap när det gäller grön teknik och sin konkurrensfördel vad gäller minskade koldioxidutsläpp för att skapa en ekonomi med nollutsläpp.

Kommissionen framhåller att gemensamma EU-regler kommer att göra det lättare för företagen att anta den gröna omställningen. I detta avseende nämns bland annat reglerna om ekodesign för hållbara produkter (Faktapromemoria 2021/22:FPM84) samt EU:s initiativ om digitala produktpass. Kommissionen har även, i mars 2023, presenterat ett förslag till nya regler för att förbättra utformningen av unionens elmarknad.

Meddelandet avslutats med att kommissionen uppmanar ledare, regeringar, lagstiftare och arbetsmarknadens parter att utnyttja årets firande av den inre marknaden som ett tillfälle att fördubbla ansträngningarna för att se till att den inre marknaden fortsatt levererar bättre och bättre resultat. Kommissionen kommer att granska framstegen med hjälp av resultattavlan för den inre marknaden och andra relevanta källor som Solvit och SMET. Kommissionens kommer regelbundet rapportera om framsteg, bland annat vid Konkurrenskraftsrådet. Stats- och regeringscheferna uppmanas att årligen diskutera utveckling på den inre marknaden vid Europeiska rådets vårmöte.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet i sig har ingen verkan på svenska regler. Utfallet av processer meddelandet nämner kan på sikt påverka gällande svenska regler, exempelvis regleringen avseende yrkeskvalifikationer.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Meddelandet har inga budgetära följder.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar meddelandet och den överblick som ges av arbetet under 30 år med att främja den fria rörligheten av varor, tjänster, personer och kapital i EU. En väl fungerande inre marknad är avgörande för Sveriges och EU:s konkurrenskraft, tillväxt och sysselsättning. Regeringen anser att den inre marknaden måste fortsätta att stärkas och utvecklas för dess medborgare och företag, där handelshinder minskar och det gemensamma regelverket gynnar konkurrenskraft. Att meddelandet lägger fokus på genomförandet och efterlevnaden av befintliga regler för den inre marknaden, särskilt för att åtgärda hinder för den gränsöverskridande handeln med tjänster ser regeringen mycket positivt på. I sammanhanget är

det välkommet att SMET:s roll lyfts fram som ett viktigt instrument för avvärijandet av handelshinder. Betydande är även att den gröna och digitala omställningen lyfts fram i meddelandet eftersom denna behöver stärkas och anpassas till nya förutsättningar, särskilt med beaktande av den tekniska utvecklingen. Regeringen anser att de förslag som kommissionen aviserar behöver konkretiseras och diskuteras vidare med en tidsplan för det fortsatta arbetet. Det är viktigt att hitta synergier med förslagen från meddelandet om EU:s långsiktiga konkurrenskraft (Faktapromemoria FPMXX). Uppföljningen som kommissionen föreslår välkomnas, att årligen rapportera och diskutera inre marknadens framsteg både i rådet och Europeiska rådet. Därutöver anser regeringen att det behövs en långsiktig plan och vision för hur den inre marknaden kan fortsätta att vara en stark och hållbar motor för arbetstillfällen, entreprenörskap och hållbar tillväxt under de kommande trettio åren. Det är mycket angeläget att stärka EU:s konkurrenskraft och den inre marknaden för att minska tillväxt- och innovationsklyftan mellan Europa och dess globala konkurrenter.

Mot bakgrund av Sveriges budgetrestriktiva hållning ska Sverige agera för att förslagens ekonomiska konsekvenser begränsas både för statens budget och EU-budgeten. Sverige kommer därutöver agera för att uppgifter i största möjliga mån ska finansieras över nationell budget framför EU-budgeten.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Europeiska rådet har den 23 mars 2023 meddelat stöd till det förnyade fokuset på bättre tillämpning av befintliga regler för den inre marknaden och att undanröja hinder på inre marknaden, i enlighet med kommissionens meddelande "Inre marknaden 30 år". Europeiska rådet efterlyser ambitiösa åtgärder för att fullborda den inre marknaden, särskilt för tjänster inklusive digitala tjänster, och för att ta itu med de sårbarheter som de senaste kriserna har avslöjat, genom att säkerställa lika villkor både internt och globalt. Särskilt fokus bör läggas på små och medelstora företag.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentet har den 18 januari antagit en resolution för att uppmärksamma den inre marknadens 30-årsjubileum. Europaparlamentet anser att EU endast kommer att kunna utnyttja sin ekonomiska makt på bästa sätt om den inre marknaden får förnyat engagemang från medlemsstaterna och EU-institutionerna. Parlamentet anser att det för att lyckas behövs en stark politisk vilja och ett nytt övergripande program med en agenda för åtgärder för 2030 och därefter.

Europaparlamentet anser att förstärkning och utveckling av den inre marknaden kräver en bredare strategi för att stärka den inre marknaden för tjänster samt en verklig digital inre marknad där data kan flöda fritt inom EU

och mellan sektorer till fördel för företag, forskare och offentliga förvaltningar, i enlighet med reglerna om integritet och dataskydd.

2022/23:FPM74

Europaparlamentet anser att EU:s institutioner, medlemsstater och alla berörda parter å sin sida verkligen bör åta sig att utveckla den inre marknaden i det kollektiva intresset och stärka EU:s plats i världen.

Europaparlamentet uppmanar kommissionen att tillhandahålla en vision och vägledning för det nya programmet. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att engagera sig i partnerskap och samarbete. Parlamentet bekräftar på nytt sin beredvillighet att fortsätta att spela en konstruktiv roll i denna process.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet har inte gått ut på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rubriken är inte tillämplig då meddelandet inte innehåller förslag till lagstiftningsakter.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Rubriken är inte tillämplig då meddelandet inte innehåller förslag till lagstiftningsakter.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionen inbjuder stats- och regeringscheferna att årligen diskutera utveckling på den inre marknaden vid vårmötet för Europeiska rådets. Kommissionens kommer regelbundet rapportera om framsteg, bland annat vid Konkurrenskraftsrådet. Det finns ingen tidplan för de specifika åtgärder som kommissionen nämner i meddelandet.

4.2 Fackuttryck/termer

Solvit är ett informellt nätverk av problemlösningssentrum som medlemsstaterna inrättat. Solvit tar emot ärenden där privatpersoner och företag upplever sig begränsade av nationella myndigheter i rätten till den fria rörligheten inom EU/EES.

SMET (*Single Market Enforcement Taskforce*) är en arbetsgrupp för efterlevnad på den inre marknaden där medlemsstaterna och kommissionen ingår. 2022/23:FPM74